

**PERHON KUNTA
TARKASTUSLAUTAKUNTA**

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2023

Tarkastuslautakunta 30.5.2024
Valtuusto 18.6.2024

SISÄLLYSLUETTELO

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY.....	2
2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI.....	3
3. STRATEGIA 2022-2030.....	4
4. TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	6
4.1. Sivistyslautakunta	9
4.2. Hyvinvointilautakunta	10
4.3. Tekninen toimi.....	11
5. HENKILÖSTÖ.....	14
6. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	15
7. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	16

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY

Tarkastuslautakunta on suoraan kunnanvaltuuston alainen toimielin, jonka kunnanvaltuusto asettaa Kuntalain 121 §:n mukaan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat; mm. tilintarkastajan valinta.
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi ja
7. valmistettava tilintarkastuskertomuksen käsittely valtuustolle.

Kunnanvaltuusto on 19.6.2023, § 53 valinnut tarkastuslautakunnan vaalikauden loppuun saakka:

Kellokoski Matti, puheenjohtaja
Kivelä Markus, varapuheenjohtaja
Joutsen Sirkka, jäsen
Syrjälä Toni, jäsen
Koskela-Nevalainen Kaisa

henkilökohtaiset varajäsenet:

Humalajoki Asko
Kinnunen Ville
Salmela Sanna
Tiala Helena
Peltonen Seija

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2023 aikana seitsemän kertaa. Esittelijänä toimii tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja sihteerinä on toiminut tarkastaja Maritta Hintsala, BDO Oy.

Työskentely

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt tarkastuslautakunnan oman arviointisuunnitelman vuosille 2022–2025 ja työohjelman vuodelle 2023. Tilintarkastajan työohjelman merkittiin tiedoksi.

Kunnanvaltuusto päätti hankkia tilintarkastuspalvelut vuosille 2022–2023 sekä optiot vuosille 2024–2025 BDO Audiator Oy:ltä 13.12.2021 § 101. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii HT, JHT Tuula Ylikangas.

Sidonnaisuudet on tarkastettu tarkastuslautakunnassa 22.11.2023 § 19 ja annettu kunnanvaltuustolle tiedoksi 19.2.2024 § 2 .

Tarkastuslautakunta on kuullut kokouksissa johtoryhmän jäseniä ja lisäksi on kuultu rakennustarkastajan ja ympäristösihteerin katsaukset.

Tarkastuslautakunnan jäsenillä ei ole Hallintolain 28 §:n mukaisia pysyviä esteitä ja luottamustoimista johtuvat esteet ovat henkilöittäin seuraavat:

Kellokoski Matti	<ul style="list-style-type: none">- Koneurakointi Kellokoski Oy- Milespakka Oy hallituksen jäsen
Syrjälä Toni	<ul style="list-style-type: none">- Hitsaus ja rakennuspalvelu Syrjälä Oy- Perhon Kehitys Oy, hallituksen jäsen- Ympäristö- ja terveyslautakunnan jäsen- Pelastus- ja turvallisuuslautakunnan jäsen Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue, varavaltuutettu
Kivelä Markus	<ul style="list-style-type: none">- Markus Kivelä Oy- Perhon Biokaasu Oy- Kaustisen seutukunnan maaseutulautakunta, jäsen- Perhon kunta tekninen lautakunta, jäsen- Oksakosken kyläyhdistys, hallituksen jäsen
Joutsen Sirkka	<ul style="list-style-type: none">- ei esteitä
Koskela-Nevalainen Kaisa	<ul style="list-style-type: none">- ei esteitä

Tarkastuslautakunnan painopisteenä vuonna 2023 oli työohjelman mukaisesti kunnan koko toiminta.

2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Kunnanhallitus on 2.10.2023, § 261 on merkinnyt tiedoksi arviointikertomuksen ja antanut arviointikertomuksessa esitettyihin johtopäätöksiin, kysymyksiin ja kehittämisehdotuksiin vastaukset. Valtuustolle vastauksia ei ole viety tiedoksi 31.12.2023 mennessä.

Tarkastuslautakunta on käsitellyt saamansa selvitykset 9.1.2024 § 3 ja toteaa, että vuoden 2023 arviointikertomuksessa esitettyjä asioita on käsitelty organisaatiossa riittävästi.

3. STRATEGIA 2022-2030

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntalaki 37 § edellyttää, että kunnalla tulee olla toiminnanohjaamiseen ja johtamiseen tarkoitettu kuntastrategia. Kuntastrategia tulee tarkistaa vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Perhon kunnanvaltuusto hyväksyi strategian toukokuussa 2022. Strategian onnistunut läpiviemi näkyy kustannussäästöinä, yhteistyön lisääntymisenä ja parantuneina palveluina.

STRATEGISET TAVOITTEET		
Tavoite	Mittari	Tarkastuslautakunnan havainto
Ideoista toimeenpanoon	<p>Vapaus ja vastuu kehittämisestä kaikille, sidosryhmät (yri-tykset ja yhteisöt) mukaan, opi-taan ideoimaan ja johtamaan strategista ideointia.</p> <p>Nähdään hyvä itsessämme, toisissamme ja teoissamme. Rohkeutta rakentaa palveluita ja elämyksiä, mitä ei ole muu-alla.</p> <p>Selkeät ideoiden ja projektien edistämisen työkalut</p>	<p><i>Kunnanvaltuuston kokouksia on pidetty eri kylillä. Ennen ko-kousta on ollut tilaisuus, jossa kuntalaisilla on ollut mahdolli-suus keskustelulle.</i></p> <p><i>Kuntalaisten kiinnostus ollut vähäistä.</i></p> <p><i>Aktiiviset kyläyhdistykset, joita voitaisiin hyödyntää ideoin-nissa ja tiedon välittämisessä kuntaorganisaatioon.</i></p>
Sujuvuudella taloushyötyjä	<p>Tasapainoinen talous on kaik-kien tavoite ja vastuu.</p> <p>Ideoidaan tehokkaampia, fik-sumpia tapoja toimia.</p> <p>Tartutaan ennakoivasti ja pitkä-jänteisesti investointimahdolli-suuksiin.</p> <p>Henkilöstön hyvinvointi suuren-nuslasin alle -> taloussäästöjä hyvinvoinnista.</p>	<p><i>Millaisia uusia toimintatapoja on kehitetty? Miten seurataan ja informoidaan? Palkitaanko toteutuneista tehokkaimmista tavoista toimia?</i></p>

<p>Yhdessä hyvinvointi</p>	<p>Pidetään huolta ihmisistä, sekä henkisestä, että fyysisestä hyvinvoinnista.</p> <p>Kunta ja kuntalaiset yhteistyössä parantamaan viihtyisyyttä: tapahtumia, ympäristön viihtyvyyden kohentaminen talkoovoimin.</p> <p>Tehdään yritysten kesken enemmän yhteistyötä, tietoa tekemisistä ja yhteiskehittämistä.</p>	<p><i>Onko kunta varautunut muuttuvaan maailmantilanteeseen esim. riittävällä määrällä väestönsuojia?</i></p>
<p>Maineella vetoa ja työvoimaa</p>	<p>Kuntaviestinnän aktivointi, kokonaisvaltainen viestintäsuunnitelma, sis. kunnan visuaalisen ilmeen uudistamisen.</p> <p>Viestitään itselle ja ulkopuolelle vahvuuksia, mahdollisuuksia ja saavutettuja menestyksiä.</p> <p>Tavoitellaan erityisesti paluumuuttajia ja yrityksiin työntekijöitä.</p>	<p><i>Kunnan viestintä on parantunut.</i></p> <p><i>Työpaikkojen markkinointi uusilla tavoilla esimerkiksi applikaation avulla (vrt. Pohjanmaan Sotender sovellus).</i></p>

Tarkastuslautakunta

esittää, että kunta lisäisi yhteistyötä naapurikuntien välillä.

suosittelee toimenpidesuunnitelman laatimista ja aikatauluttamista strategisten tavoitteiden toteuttamiseen.

Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota ympäristön siisteyteen ja suosittelee ympäristölautakuntaa huolehtimaan, että kaikki asutut asuinkiinteistöt ovat järjestetyn jätehuollon piirissä.

4. TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Talouden toteuma

Perhon kunnan tilikauden 2023 alijäämä on 67.196,04 €. Edellisellä tilikaudella kunta teki alijäämää 646.483,30 €. Talousarvioon verrattuna toimintakulut alittuivat 354.324,61 €. Talousarviomuutoksia tehtiin tilikaudella toimintakuluihin 284.826 €. Suurin talousarviomuutos tehtiin palveluostoihin 212.580 €. Verotuloja saatiin 130.710 € arvioitua enemmän. Verotuloja kertyi yhteensä 5.026.710 €. Vuonna 2023 maksettiin vanhojen verovuosien nk. ”verohäntiä. Joulukuussa 2022 maksetut kunnallisverot maksuunpantiin vielä vanhoilla korkeammilla kuntien tuloveroprosenteilla, mutta kertyivät kunnille viime vuoden tammikuussa. Alkuvuonna 2023 kertyi myös huomattava määrä kunnallis- ja yhteisöveron lisäennakoita ja jäännösveroja verovuodelta 2022. Perhon kunta sai verohäntiä yhteensä 448.588 €.

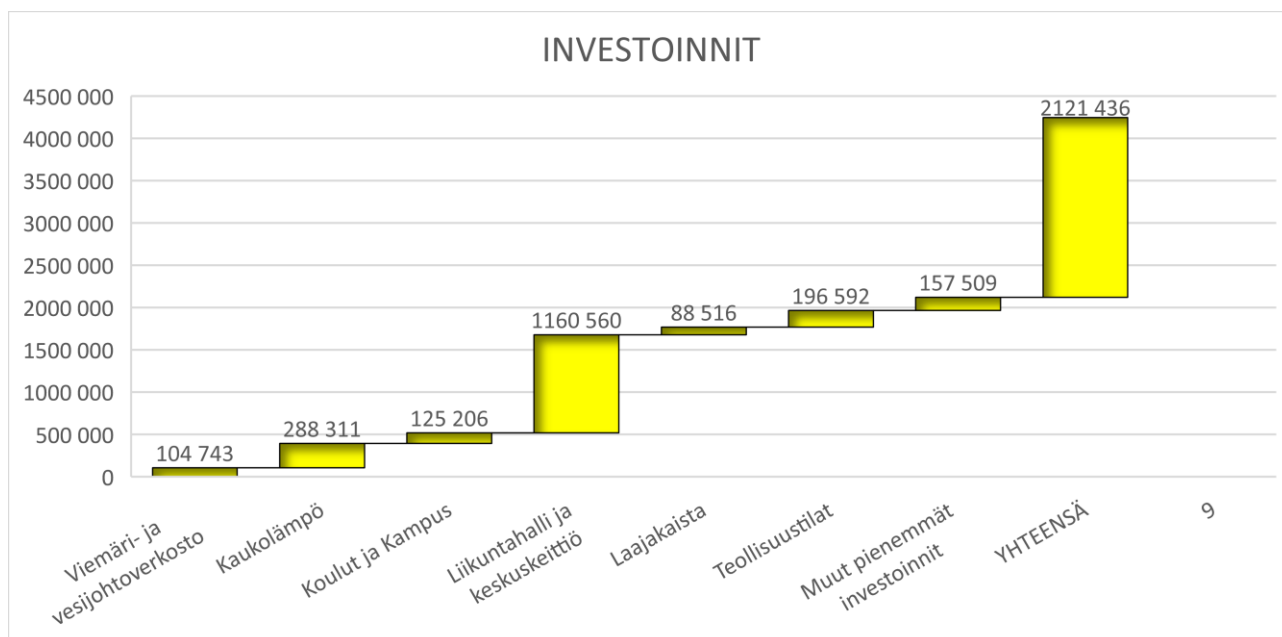
Valtionosuuksia vuonna 2023 kirjattiin 5.676.773 €, joka oli 11.393 € enemmän kuin talousarviossa.

LAINAKANTA	2019	2020	2021	2022	2023
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	14 575 328	17 738 666	17 488 310	10 704 324	18 405 438
Lyhytaikaiset lainat muilta	4 000 000	1 000 000	1 000 000	6 393 004	1 098 886
Yhteensä	18 575 328	18 738 666	18 488 310	17 097 328	19 504 324
asukasmäärä	2759	2708	2677	2653	2578
laina/asukas	6733	6920	6906	6445	7566
laina/asukas Manner-Suomen kunnat	3352	3458	3465	3378	3323

Lyhytaikaiset lainat muutettiin pitkäaikaisiksi tilikaudella. Lyhytaikaista kuntatodistuslainaa ei ollut enää tilikauden päättyessä.

Viiden vuoden tarkastelujaksolla (2019–2023) lainakanta on korkeimmillaan päättyneellä tilikaudella 19.504.324 €.

Investoinnit 2023

Suurimpia investointeja vuosina 2018–2023 yhteensä 5,98 M€

2023 liikuntahallin ja keskuskeittiön rakentaminen, keskeneräinen (1,2 M€),

2020 päiväkotit (2,0 M€) ja 2021 (1,3 M€),

2022 sijoitettiin tytäryhtiöihin lisää rahaa 0,45 M€ ja päivitettiin Kampuksen tilat lukion käyttöön 0,3 M€.

2019 lukion peruskorjaus (1,0 M€) nykyisin yläkoulun käytössä

Tarkastuslautakunta

Kunnan kokonaislainamäärä on kasvanut tilikaudella 2023. Tulevien investointien myötä lainamäärä tulee kasvamaan. Tarkastuslautakunta on huolestunut kunnan kasvavasta lainamäärästä asukasmäärän vähentyessä ja korkotason kasvaessa.

Onko ulkoistettu taloushallinto tuonut säästöjä?

Tarkastuslautakunnan mielestä, myös muilla kuin sivistystoimen toimialalla, hankkeista saadut tulot tulisi esittää.

Arviointimenettely (KL 118 §)

Arviointimenettelyn kriteerit muuttuvat ja niitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022. Tällöin käytetään vuosien 2020 ja 2021 konsernin tunnuslukuja. Perhon kunnan osalta uudessa mittarissa vain konsernin lainat/asukas on kriittinen. Konsernin lainamäärään laskeetaan mukaan kunnan lainojen lisäksi tytäryhtiöiden ja kuntayhtymien lainat sekä leasingvuokrat ja muut vuokravastuut.

	2023		2022		2021	
Kriteeri 1						
Kunnan tase on alijäämäinen Eikä pystytä kattamaan neljässä vuodessa	+ 2 117 ME		+2 103 ME		+2 214ME	
Kriteeri 2						
Konsernin alijäämä/asukas yli 1.000 e ja ed. vuonna yli 500 e	+xxx €		+ xxx €		+ xxx €	
Kriteeri 3						
Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 % (keltainen jos 80 -100 %)	90 %		51 %		137 %	
Kunnan tuloveroprosentti on väh, 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kuntien keskimäärin (keltainen < 1,5-1,99 %)	1,49		1,48		1,52	
Konsernin lainat ja vuokravastuut/asukas ylittää yli 50 %:lla kuntien keskimääräisen luvun 7840 €/as	8 083 €/as ylittää		7 975 €/as ylittää		8 371 €/as ylittää	
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 (keltainen < 1)	0,7		0,4		1,1	

4.1. Sivistyslautakunta

Sivistys- ja vapaa-ajanlautakunta järjestää perholaisten varhaiskasvatus-, koulutus- ja vapaa-ajanpalvelut sekä vastaa siitä, että ne toimivat erityislainsäädännön edellyttämällä tavalla. Sivistyspalvelujen tarve on suuri suunnitelmakaudella tämänhetkisten ikäluokkien myötä ja se vaikuttaa varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen palvelutarpeeseen. Lainsäädännön muutokset lisäävät velvoitteita ja kustannuksia erityisesti varhaiskasvatuksen vastualueella. Suunnitelmallinen kehittämistoiminta rahoitetaan pääasiallisesti hakemalla aktiivisesti hallinnonalan kehittämishankkeita.

Varhaiskasvatuspalvelut muodostuvat kunnan järjestämästä varhaiskasvatuksesta (päiväkoti) ja aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Varhaiskasvatukseen on valmistunut uusi, keskitetty 153-lapsipaikkainen Mäntymetsän päiväkoti.

Perhon kunnan talousohjelma vuosille 2023–2025 ohjaa toiminnan suunnittelua tulevaisuudessa ja se edellyttää rakenteellisia muutoksia sivistystoimessa. Kouluverkko selvitys valmistui keväällä 2023.

Sivistystoimen tavoitteiden saavuttamisen riskinä on koulutetun työvoiman saatavuus sekä varhaiskasvatukseen ja opetustoimeen. Talousarvion tavoitteiden saavuttamiseen liittyy riski palvelun tason laadun näkökulmasta.

Sivistyslautakunnan hallinnon talousarvio on toteutunut suunnitellusti. Sivistyslautakunnan talousarvio on kokonaisuudessaan pysynyt talousarviossa ja kokonaisuuden toimintakateen toteuma on 100,50 %.

Keskeiset tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Oppilaat alakoulu	355	348	352	342	294
Oppilaat yläkoulu	152	164	165	163	153
Oppilaat päivälukio	65	68	61	52	49
Oppilaat ammattilukio	4	6	1	0	0
Oppilaat 9 lk	58	58	54	55	51
Lukiossa aloittavien määrä- % ikäluokasta	58 %	58 %	54 %	31 %	33 %

Peruskoulun ja lukion oppilasmäärät ovat laskussa.

Sivistys	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP - TA
Toimintatuotot	336 986	515 510	493 652	-21 858
Toimintakulut	8 280 599	6 607 360	6 607 931	571
Toimintakate	-7 943 613	-6 091 850	-6 114 279	-22 429
Poistot	45 010	31 910	32 401	491

Tarkastuslautakunta

suosittelee älypuhelisten käytön kieltämisen selvittämistä koulupäivän aikana.
mielestä ammatillisen koulutuksen järjestämiseen tulisi hakea uusia yhteistyökumppaneita.

4.2. Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunta on kokoustanut kuluva vuoden aikana kymmenen (10) kertaa ja käsitellyt yhteensä 80 kokousasiaa.

AVI tehnyt myönteiset rahoituspäätökset Etsivä nuorisotyöhön (30.000 €), Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen (8.000 €), Kerho- retki- ja leiritoimintaan (.3500 €) ja Harrastamisen Suomen mallin mukaiseen -hankkeeseen (27.000 €). Hankkeiden omarahoitusosuudet vaihtelevat 50–75 %:n välillä.

Vapaa-ajan palveluihin kuuluvat kirjasto-, nuoriso- ja liikunta- sekä kulttuuripalvelut, kansalaisopisto ja etsivä nuorisotyö.

Kirjastopalvelujen tavoitteena on toimia asukkaiden kohtaamispaikkana tukien asukkaiden hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Omatoimikirjaston palvelut otettiin käyttöön 6.3.2023. Perholla on Eepos-alueen (22 kuntaa) kirjastojen kanssa yhteinen kirjastojärjestelmä, kokoelma- ja asiakasrekisteri, joka mahdollistaa kaikille kuntalaisille moni- ja tasapuolisen aineistosaatavuuden. Eepos-kirjastoilla on lisäksi yhteinen verkkokirjasto Eepos-Finna, joka palvelee asiakkaita ympärivuorokautisesti; asiakas voi varata aineistoa, uusia omia lainojaan, kuunnella ja lukea sähköisiä kirjoja. Finnan kautta on käytettävissä myös Naxos Music Library ja Naxos Music Library Jazz- musiikin kuuntelupalvelut sekä Rockway- musiikin soiton opiskelupalvelu.

Tarkastuslautakunta

suosittelee kirjastolle markkinointia Eepos-kirjastosta, jota kautta voi lainata kirjoja myös muilta yhteistyökirjastoista.

4.3. Tekninen toimi

Teknisen lautakunnan tehtävänä on vastata kiinteistö- ja huoltopalveluista, yhdyskuntapalveluista, viranomaispalveluista, liikelaitoksista sekä kunnan rakennusohjelman toteuttamisesta (investoinnit).

Tekninen toimi tuotti kiinteistöpalveluita tytäryhtiöille ja talonmiespalveluita hyvinvointialueelle.

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP - TA
Toimintatuotot	5 454 220	4 755 070	4 736 974	-18 096
Toimintakulut	5 092 788	4 441 520	4 075 027	-366 493
Toimintakate	361 432	313 550	661 947	348 397
Poistot	1 228 453	1 201 500	1 355 692	154 192

Vesi- ja viemärlaitos

Perhon kunnan laskennallisesti eriytetty vesihuoltolaitos on muutettu vuoden 2015 alusta kirjanpidollisesti eriytetyksi taseyksiköksi. Kunnanvaltuusto on päättänyt (22.2.2016, § 11), että vesihuoltolaitoksen peruspääoma on 1.693.130,27 euroa ja sille kunta perii korvausta vuosittain 1 %, ja että avaavassa taseessa muodostuvalle lainalle kunta perii laskennallista 1 prosentin korkoa.

Vuosien 2018–2020 aikana hulevesijärjestelmään on tullut laajennuksena hulevesi rumpujen ja sivuojien putkitusta ja niiden tarvitsemia hulevesikaivoja. Näistä on muodostunut kaksi hulevesirunkolinjaa, jotka kulkevat asemakaava-alueen poikki Perhojokeen talousarvion 2021 laadinnassa hulevesijärjestelmä päätettiin eriyttää omaksi kustannuspaikakseen ja määriteltiin hulevesimaksu, joka perittiin ensimmäisen kerran asemakaava-alueen kiinteistöjen omistajilta syksyn 2021 aikana. Hulevesimaksua on peritty asemakaava alueen kiinteistöiltä 25,00 €/v vuosien 2021 ja 2022 aikana. Vuoden 2023 alusta valtuuston päättänyt luopua hulevesimaksusta.

670 VESIHUOLTOPALVELUT							
	TP 2022	Ta 2023	Ta-muutos	Ta+muut. 2023	TP 2023	Poikkeama	Käyttö%
Toimintatuotot	494 759,30	524 130,00	-45 000,00	479 130,00	492 670,61	-13 540,61	102,83
Toimintakulut	-321 101,05	-286 390,00	-53 180,00	-339 570,00	-380 652,70	41 082,70	112,10
Toimintakate	173 658,25	237 740,00	-98 180,00	139 560,00	112 017,91	27 542,09	80,27
Rahoitustuotot ja -k	-33 539,22				-33 210,33	33 210,33	
Poistot	-223 048,44	-212 570,00		-212 570,00	-213 309,48	739,48	100,35
Tilikauden tulos	-82 929,41	25 170,00	-98 180,00	-73 010,00	-134 501,90	61 491,90	184,22

Vesilaitos

Talousvettä laskutettiin vuonna 2023 178.628 m³ yhteensä (2022: 190 571 m³). Talousvettä pumpattiin molemmilta pohjavedenottamoilta yhteensä 241 652 m³. Kinnulan vesihuoltolaitokselta ostettiin talousvettä Mökälän verkkoon.

Laskutettua kuutiomäärää kun verrataan pumpattuun vesimäärään, on laskuttamattoman veden ns. vuotoveden osuus 35,3 %. Tästä valtaosa muodostuu Kokkonevan alueella olevasta vuodosta. Talousvesiverkostosta korjattiin yksi runkojohdon putkirikkoa Möttösen alueella ja kaksi vuotoa Kokkonevan alueella.

TUNNUSLUVUT	YKSIKKÖ	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023
Vesiliittymien määrä	kpl	1089	1091	1093	1096	1098	1099
Vesijohtojen pituus	km	230	231	232	232	233	233
Verkostoon pumpattu	m ³	189 006	204 219	193 778	194 025	197 644	241 652
Laskutetun veden määrä	m ³	201 315	197 173	181 044	188 833	190 571	178 628
Vesimaksu (0 %)	€/m ³	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90
Perusmaksu	€/v	45,00	45,00	45,00	45,00	45,00	45,00

VESILAITOS	TP 2022	TA 2022	TP 2023	TP - TA
Liiketoiminnan tuotot	225 006,00	217 940,00	227 519,00	9 579,00
Liiketoiminnan kulut	-161 828,00	-193 650,00	-218 196,00	-24 546,00
Toimintakate	63 178,50	24 290,00	9 323,00	-14 967,00
Sumu-poistot	37 660,00	31 590,00	33 375,00	1 785,00
Tilikauden tulos	36 986,00	-7 300,00	-27 680,00	-20 380,00

Viemärlaitos

Jätevettä laskutettiin vuoden 2023 aikana 69.301 m³ (2022: 72 195 m³). Verrattaessa puhdistamolle tulevaan jätevesimäärään, on viemäriverkoston vuotovesien osuus 63 %. Vuotovesien muodostumisalue näyttäisi olevan kirkonkylän pumppaamolle virtaavat viettoviemärit, mutta viettoviemäreiden osalta selvitys ei valmistunut vuoden 2023 aikana.

TUNNUSLUVUT	YKSIKKÖ	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023
Vesiliittymien määrä	kpl	584	587	587	587	588	588
Viemärijohtojen pituus	km	60	60	60	60	61	61
Puhdistamolle johdettu jätevesi	m ³	136 266	167 465	164 850	152 797	156 470	188 156
Laskutettu jätevesi	m ³	76 684	75 234	73 931	71 019	72 195	69 301
Jätevesimaksu (0 %)	€/m ³	2,10/3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10
Perusmaksu	€/v	60,00 / 66,00	66,00	66,00	66,00	66,00	66,00

JÄTEVESI	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP - TA
Toimintatuotot	264 203,00	261 190,00	265 152,00	3 962,00
Toimintakulut	-159 015,00	-145 920,00	-162 181,00	-16 261,00
Toimintakate	105 188,00	115 270,00	102 970,00	-12 300,00
Sumu-poistot	-125 207,00	-65 710,00	-106 547,00	-40 837,00
Tilikauden tulos	-125 207,00	-65 710,00	-106 547,00	-40 837,00

Viemärlaitoksen tulos on ollut pitkään alijäämäinen ja se on joutunut lainaamaan kunnalta. Kunnanvaltuusto päätti 18.6.2018 §35 korottaa maltillisesti jäteveden kulutusmaksua 1,00 €/m³ ja perusmaksua 6,00 €/vuosi/liittymä, lisäksi suunnitelmassa on korottaa jäteveden kulutusmaksua vuonna 2025 lisää arviolta 1,13 €/m³. Vuonna 2018 on laskennallisesti arvioitu, että viemärlaitos kattaisi omatoimintansa vuoden 2025 korotuksen jälkeen ja olisi maksanut lainansa kunnalle vuoteen 2041 mennessä. Korotustarve olisi ollut vuonna 2018 laskennallisesti kulutusmaksuun 1,88 €/m³ ja perusmaksuun 6,00 €/vuosi/liittymä. Laskennassa käytetty oletuksena, että jätevesien määrä kasvaa maltillisesti vuosittain. Toteumat ovat kuitenkin olleet laskusuuntaisia korotuksesta lähtien ja trendi on jatkunut vuosina 2019 ja 2020. Valtuusto päätti 18.9.2023 §61 korottaa kaikkien jätevesiliittymien perusmaksua +40,00 €/vuosi/liittymä ja rivitaloille lisäksi tuli +20,00 €/vuosi/asunto 1.1.2024 alkaen.

Tarkastuslautakunta

Kiinnitti huomiota viemärlaitoksen tilikauden tulokseen, joka on talousarvioita huomattavasti heikompi ja alijäämäinen.

Perusmaksulla tulisi kattaa poistot.

Suosittelee hulevesijärjestelmän uudelleen tarkastelua ja maksun palauttamista, jolla kateetaan hulevesiverkon ylläpitokulut. Tällä hetkellä hulevesiä valuu viemäriverkostoon nostoen kustannuksia.

Kaukolämpölaitos

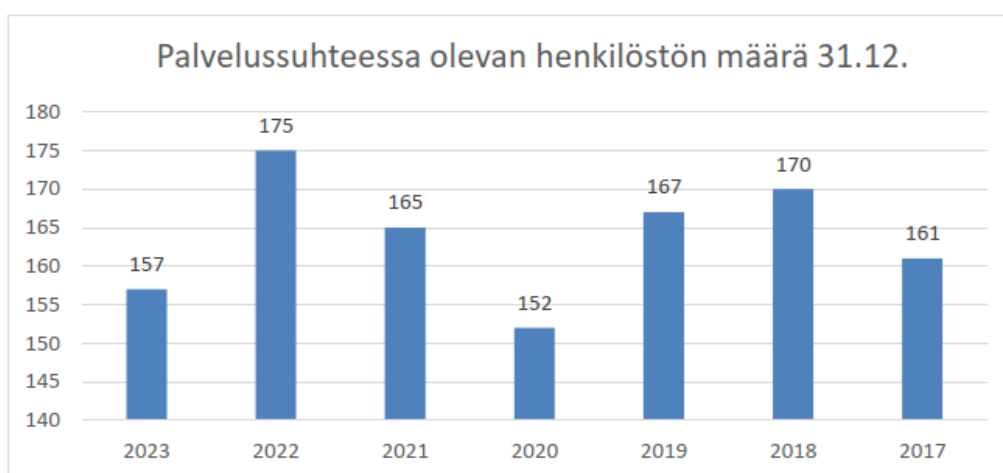
Lämpölaitoksen energiatuotanto sekä lämpölaitoksen käyttö ja kunnossapito toteutetaan ostopalveluna Perhon Energiaosuuskunnalta kulutuksen edellyttämässä laajuudessa. Lämpöverkoston hoito ja kunnossapito toteutetaan kunnan omana työnä.

680 ENERGIAHUOLTOPALVELUT	TP 2022	Ta 2023	Ta-muutos	Ta+muut. 2023	TP 2023	Poikkeama	Käyttö%
Toimintatuotot	528 847,56	688 450,00	-69 000,00	619 450,00	586 391,59	33 058,41	94,66
Toimintakulut	-559 587,07	-495 840,00	-2 100,00	-497 940,00	-501 815,18	3 875,18	100,78
Toimintakate	-30 739,51	192 610,00	-71 100,00	121 510,00	84 576,41	36 933,59	69,60
Poistot ja arvonal.	-97 775,88	-94 810,00		-94 810,00	-97 476,75	2 666,75	102,81
Tilikauden tulos	-128 515,39	97 800,00	-71 100,00	26 700,00	-12 900,34	39 600,34	-48,32

5. HENKILÖSTÖ

Perhon kunta on laatinut uuden suosituksen mukaisen henkilöstökertomuksen vuodelta 2023. Henkilöstökertomuksessa kuvataan mm. henkilöstön määrää, rakennetta, toimintaa ja kustannuksia. Henkilöstöä koskevien tunnuslukujen tarkastelu on tehty vuoden lopun tilanteen mukaan, joka ei ehkä parhaalla mahdollisella tavalla kuvaa koko vuoden tilannetta, mutta vertailtavuuden vuoksi on päädytty käyttämään aina samaa päivämäärää.

Perhon kunnan henkilöstömäärä 31.12.2023 oli 157 työntekijää, lisäystä edelliseen vuoteen on 10 henkilöä.

Määräaikaisten osuus oli 21 %, suurin osuus (24 %) oli kasvatusta-, sivistys- ja hyvinvointipalveluissa.

Kevan ennusteen mukaan vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeelle jääviä olisi seuraavan viiden vuoden aikana 37 henkilöä.

Vuonna 2023 terveysperusteisten poissaolojen keskiarvo oli 15,47 kalenteripäivää/hlö ja 15,61 kalenteripäivää/henkilötyövuosi. Henkilöstöstä 21,21 % oli ilman sairaspöissaoloja. Sairaspöissaoloprosentti oli 6,07, joka kertoo sairaspöissaolojen osuuden teoreettisesta säännöllisestä työajasta.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Kalenteripäivät, keskimäärin/henkilötyövuosi	15,61	20,84	19,69
Sairaspöissaoloprosentti	6,07	7,89	7,66
0 päivää sairastaneet (%-osuus henkilöstöstä)	21,21	11,57	27,52

Perhon kunnan henkilöstökulut sivukuluineen oli vuonna 2023 n. 7,44milj. euroa, joka on - 0,137milj. euroa (-1,8 %) vähemmän verrattuna vuoteen 2022. Palkallisten koulutuspäivien määrä laski ja palkattomien opintovapaiden käyttö lisääntyi selvästi aikaisempaan verrattuna.

Perhon kunnan työterveyshuolto järjestetään Työplus Oy:n kautta ja se kuuluu kaikille työntekijöille koko työsuhteen ajan. Vuonna 2023 työterveyshuollon kustannukset olivat 110.849,13 € (2022:123.674,49 €), Kelasta saadaan korvausta noin 45.000 €.

Perhon kunnassa yhteistyöryhmä vastaa tyhy- toiminnan kehittämisestä. Talousarviossa on varattu rahaa toiminnan järjestämiseen. Kunnanhallitus päättää vuosittain yhteistyöryhmän valmistelemana varatun rahan kohdentamisesta. Yksiköiden on mahdollista järjestää yksi tyhy- päivä kalenterivuodessa työajalla. Vuonna 2023 tyhy- toiminnan kustannukset olivat 14.771 € (2022: 6 856 €).

Tarkastuslautakunta

suosittelee esittelemään työhyvinvointikyselyn tuloksia henkilöstötilinpäätöksessä.

Kiinnitetty huomioita työhyvinvointiin ja kehitetty. Hyvät henkilökuntaedut.

Sairauspoissaolot vähentyneet.

Epäasiallisen kohtelun toimintamalli on ollut yt-ryhmän valmistelussa ja väkivalta- ja uhkatilanteiden raportti on uudistettu. Tarkastuslautakunta suosittelee huomioimaan näiden seurannan henkilöstötilinpäätöksessä.

6. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Kuntalain 13 §:n mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä.

Perhon kunnan hallintosäännön luku 11, 87–91 §:t määrittelee sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut ja tehtävät toimielimille. Kunnanhallitus on edelleen antanut täydentävät ohjeet (13.5.2019 § 102) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseksi.

Perhon kunta on valmistellut selonteon toimialoittain tehtyjen riskikartoitusten ja niistä laadittujen toteumaraporttien pohjalta. Selonteossa ei ole tilikauden aikana raportoitu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan puutteista, joista olisi aiheutunut merkittävää haittaa kunnan tai kuntakonsernin toiminnalle.

Kuntakonsernissa pyritään kehittämään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessia toimialojen, tytäryhtiöiden ja liikelaitosten erilaiset tarpeet ja toteutusresurssit huomioiden. Tavoitteena on ennakoida toimintatavoilla muuttuva toimintaympäristö ja hyödyntää uudet mahdollisuudet.

7. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Perhon kunnan markkinoilla tapahtuvien toimintojen yhtiöittäminen toteutettiin vuonna 2021 niin, että Perhon kunta merkitsi osakkeet Kiinteistö Oy Perhon Kartanon ja Perhon Kehitysyhtiö Oy:n tekemästä suunnatusta osakeannista. Kunta sijoitti vuokratilat Kiinteistö Oy Perhon Kartanoon ja teollisuustilat Perhon Kehitysyhtiö Oy:n osakeannin yhteydessä apporttisijoituksina. Vuosi 2022 on ollut ensimmäinen kokonainen toimintavuosi yhtiöittämisen jälkeen.

PERHON KEHITYSYHTIÖ OY

Kunnan 100 % omistama yhtiö, jonka tehtävänä on toimia kunnan alueella yritys- ja elinkeinotoiminnan yleiseksi kehittämiseksi.

Yhtiön tulot muodostuvat yhtiön omistamien kiinteistöjen vuokra- ja kiinteistönmyyntituloista, sekä mahdollisista mainostornien ja led-ulkomainostaulun kustannusten laskuttamisesta yhteistyökumppaneilta.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

- yritysten yhteistyön aktivoiminen
⇒ *Kosekin palveluita esitelty yrityslounaalla*
- tapahtumat ja tilaisuudet
⇒ *järjestetty neljä erilaista tapahtumaa yrityksille (tavoite kuusi tapahtumaa)*
- tilahallinta
⇒ *teollisuustonttien kunnostaminen rakentamiskelpoiseen kuntoon, lähes toteutunut*
- työllisyyden hoito
⇒ *osaajatarve- ja ”piilotyöpaikkojen” kartoitus alueen yrityksissä ei toteutunut*

PERHON KUNNAN OMISTAMAT ASUINKIINTEISTÖT

Yhtiö	Kunnan omistus%	Käyttöaste-%	Vuokra €/m2	Tilikauden 2023 tulos
Kiinteistö Oy Perhon Kartano	100 %	96,10 %		-14 766,37
Eeronkuja			7,64	
Kiveläntie 855			8,48	
Kiveläntie 855			5,46	
Keskustie 12			7,66	
Kinniläntie 2-4			7,58	
Jaakonkuja 6			8,10	
Kalliontie 2			6,32	
Lehdontie 3			6,42	
Mäntykuja 4			8,60	
Vehmarsuontie 16 a			7,42	
Vehmarsuontie 16 b			10,40	
Perhon Opiskelija-asunnot Oy	100 %	97,10 %	8,50–9,50	-9 468,77
As Oy Rivihiekka	65,9 %	94,5 %	5,25	-5 064,81
As Oy Perhonjokiranta	60 %	100 %	10	-10 918,22
As Oy Perhon Paroni	100 %	perustettu 2022	n/a	-3304,56

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

- kohtuuhintaiset ja viihtyisät vuokra-asunnot
⇒ *pysynyt kohtuullisena, vaikka vuokria korotettiin*
- kiinteistönhoitoon panostaminen
⇒ *pääosin toteutunut*
- hallinnon toiminnan vakiinnuttaminen
⇒ *toteutui osittain, kun kiinteistöhoitotoimintoja kehitettiin*

Tarkastuslautakunta

Milloin Perhon vuokratalojen yhdistäminen yhdeksi yhtiöksi toteutetaan?

8. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että

1. valtuusto hyväksyy vuoden 2023 tilinpäätöksen ja
2. vuoden 2023 taloutta ja hallintoa hoitaneille toimielinten jäsenille ja viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilintarkastuskertomuksen mukaisesti edellyttäen, että valtuusto hyväksyy talousarvioylitykset tilikaudelta 1.1.-31.12.2023.

Perhossa 30.5.2024

Matti Kellokoski
puheenjohtaja

Markus Kivelä
varapuheenjohtaja

Sirkka Joutsen
jäsen

Kaisa Koskela-Nevalainen
jäsen

Toni Syrjälä
jäsen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 19 pages before this page

Dokumentet inneholder 19 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 19 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 19 sider før denne side

Detta dokument inneholder 19 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende